

conteritur: & hoc est cor, quod quasi ad literam scinditur præ nimia angustia, & in dignatione, quã cœcepit contra peccata. unde de pœn. dist. 1. Scindite, inquit, cor da vestra Deo. Vel etiã illud, quod cœteritur, sunt peccata, quæ dolore illo conteruntur in corde, i. simul, & totaliter terantur. Secundum est, quo conteritur. Et hoc est duplex mola: vna superioris sursum eleuans, scilicet spes veniæ, veniens ex consideratione materiæ: altera est deorsum deprimens, scilicet timor pœnæ, veniens ex cõsideratione diuinæ iustitiæ. Tertium, ad quod conteritur est, vt peccati delectatio totaliter teratur. idẽ dicitur contritio, non fractio: quia fractio, sicut supra dictũ est, dicitur in magnas partes, & tunc remanet sapor: sed contritio est in minimas, & tunc non remanet nec sapor, nec virtus: peccata verõ ad hoc conteruntur, vt simul, & totaliter destruantur. ]

5 Habemus ÷ igitur ex hac nominis significatione, quod cõtritio est dolor perfectus, attritio dolor imperfectus. Item, quod contritio est dolor de offensa Dei propter Deum, dist. 50. c. vt constitueretur. attritio verõ est, quando dolor concipitur, vel ex gehennâ, & pœnarum metu, iuxta Concil. Trid. sess. 14. c. 4. & Soc. in 4. sent. dist. 17. q. 2. ar. 5. qualis fuit Iudæ, & Antiochi, c. Iudas, c. scelerator, de pœn. dist. 3. vel ob timorem aliorum in commodorum tẽporalium. v. g. infamiæ, quietis, temporalis utilitatis. Et ex hac sequitur alia differentia, quod attritio oritur ex timore seruilis pœnarum: contritio verõ ex timore filiali. Plus enim dolere debet de peccato, prout est offensa Dei, quàm quod in cõmodum afferat sibi, vt inquit D. Tho. in 4. sent. dist. 17. q. 2. art. 3. q. 1. ad quartum. Hæc tamen attritio non est mala, sed potius laudanda: ÷ quia timor iste seruilis comparatur setæ futuri, quæ filium introducit, vt refertur, de pœnit. dist. 2. c. sicut seta. Etenim sicut seta nõ est satis firma, vt possit frustra corii consuere, sed est accommodata ad inducend-

dum filium, quod intrans foras excludit setam: sic timor seruilis non sufficit per se conglutinare amicitiam inter Deum, & nos, deseruit amicitiam inducendẽ. ita Sotus in 4. sent. dist. 14. q. 2. art. 5. Hinc Conc. Trid. ubi supra, inquit, ÷ hanc attritionẽ donum Dei esse, & impulsũ spiritus sancti, non adhuc inhabitantis, sed tantum mouentis, quò penitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat: modo duo concurrant. Primum, quod hic timor excludat voluntatem peccandi. Secundum, vt sit cum spe veniẽ: nam tunc adiuncto sacramento pœnitentiæ sufficit ad veniam peccati, & ad validẽ recipiendam absolutionem. Hoc enim timore vtiliter concussit Niniuite ad Ionẽ prædicationem plenã terroribus pœnitentiam egerunt, & misericordiam à Domino impetrauerunt. Igitur requiritur primo, vt timor excludat voluntatem peccandi, id est non eo animo concipiatur, quod à peccando non cessaret, nisi eiusmodi metus intercederet, quoniam tũc esset nouum peccatum adiungere, c. si propterea, c. si cui, de pœn. d. 1. Secundum, quod doleat quidem, sed cũ spe veniẽ, id est modo putet pœnitens eiusmodi pœnitentiã esse sufficientem: vel saltem, quod non uideatur ei non sufficere ad petendam absolutionem, & veniam impetrãdam: hoc enim est sub spe veniẽ, ut habetur in Concil. Trid. Non enim speraret veniam, qui putaret se non habere sufficientem dolorem.

8 Et ÷ hæc attritio, modò censeatur contritio, adiuncto sacramento, sufficit ad veniam peccati, & ad validãdam confessionem, ne iterari debeat, & fortasse ita intelligere voluit Nau. in Manuali. c. 9. nu. 10. vbi inquit, nõ esse iterandam confessionem ab eo, qui dolet quidem, & proponit abstinere, sed non ita perfecte, ut perueniat ad sufficientem contritionem. ÷ Sotus in 4. sent. dist. 18. q. 3. art. 3. col. mihi 8. vbi etiam inquit, quod est perquam difficile penitentem cognoscere, quando vnum dolorem habeat, & quando alium, & dat consiliũ, quod